

Широкаја степ

Помало неочекивано добио сам прилику да путујем по Совјетском Савезу. Управо сам био завршио Гимназију, одлучио се шта ћу да студирам и чекао сам август да се пријавим на Електротехнички факултет у Београду. И онда у другој половини јула кренусмо на пут. Било је то путовање на које су ишли наставници Школе ученика у привреди из Чачка. А ја сам пошао захваљујући брату од тетке Глигорију, који је тамо предавао Биологију. Пошто је у истој школи предавао и мој стриц Миодраг он је био тај који ће о мени током путовања водити рачуна. Било је то мој тек други излазак ван граница Југославије.

Среда, 19. јул 1972. године – Чачак – Дебрецин

Можда сам погрешно за један дан датум поласка, али то неће бити релевантно за причу о путовању, кога се и данас после безмало пола века, живо сећам. Из Чачка смо кренули рано, јер је требало превалити пут до мађарског града Дебрецина, где нас је чекало преноћиште. У Београду смо се задржали кратко да би укрцали пар преосталих сапутника и наставили путовање. Према Новом Саду се још путовало старим путем преко Старе и Нове Пазове, Инђије и Сремских Карловаца. Границу прелазимо код Хоргоша и после кратког задржавања у Сегедину настављамо ка североистоку Мађарске где се у близини границе са Румунијом налази други по величини град у Мађарској, [Дебрецин](#).

Хотел у коме ћемо преноћити се налази у центру града, па се са градом, тачније његовим средиштем упознајемо шетњом. Дебрецин је у XVIII веку чак био највећи мађарски град. А два пута, је у својој историји, био главни град Мађарске. Током револуције 1848 – 1849. године и при крају Другог светског рата 1944 – 1945. године. Последњих година град је поново почео да се развија заваљујући томе што се налази на важној саобраћајној рути која повезује Будимпешту и Букурешт. Пошто аранжман у коме путујемо подразумева пун пансион вечерамо у хотелу.

Четвртак, 20. јул 1972. године – Дебрецин – Чоп

После доручка настављамо путовање. Граница између Мађарске и Совјетског Савеза је река Тиса. Последњи град у Мађарској је мали градић

Захоњи. Овде се уствари налази тремеђа између Мађарске, Совјетског Савеза и Чехословачке. У Совјетски Савез, тачније градић Чоп се улази преко моста на Тиси. Обале и са једне и са друге стране су преоране и уређене да би се лако могло видети да ли неко покушава да илегално пређе границу. На уласку у Совјетски Савез морамо да напустимо аутобус и са пртљагом прођемо поред цариника. Претходно смо морали да попутимо упитник, који ћемо чувати све до напуштања њихове територије.

Сестра од стрица Славица је имала пријатеља у Москви и по стрицу Миодрагу му је послала симболичан поклон. Док чекамо да прођемо пасошку и царинску контролу Миодраг користи прилику да упита неког човека, који се мува око нас са неком свеском у рукама, да ли ће да буде проблема са уношењем тог поклона. Он му лаконски одговара – „То ће да вам одузму“. Договарамо се да поклон не пријављујемо и ја га стављам у своју путну торбу. Пасошка и царинска контрола подразумевају силазак у подрум граничне постаје. Пртљаг се поставља на пулт и пролази се поред цариника. Испоставља се да је онај човек коме се Миодраг обратио један од цариника. Срећом све пролази без проблема.

Железничка станица у Чопу

Чоп је градић у југозападној Украјини, који је тек после Другог светског рата, захваљујући споразуму из Јалте припао Совјетском Савезу. Главни је железнички чвор на путу из западне Европе према Украјини. Овде возови због различите ширине колосека мењају точкове. Пре укрцавања у воз ручамо у станичној ресторацији.

Пруга испочетка пролази источним обронцима Карпата. Шуме су густе. Пролазимо кроз нека познатих места, пре свега Шепетовку, коју је овековечио Николај Островски у роману „Како се калио челик“. Вечерамо и доручкујемо у вагон ресторану. Наши купеи су четворокреветни и сасвим добро изгледају. Међутим, док смо одлазили у вагон ресторан упознајемо се

и са оном соцреалистичком страном нашег путовања. Вагони за спавање које користе совјетски грађани су отворени.

Петак, 21. јул 1972. године – Кијев

Коначно стижемо у [Кијев](#). Смештамо се у хотел „Мир“ иако нећемо овде ноћити, већ ћемо наставити пут даље за Москву. У хотелу добијамо на располагање пар соба где можемо да се одморимо до наставка путовања. Следио је панорамски обилазак Кијева уз повремено заустављање и пешачки обилазак. Пролазимо главном улицом Крешчатик, за коју кажу да је улица са највише зеленила у свету. Са високе обале Дњепра посматрамо рађање новог Кијева са друге стране реке. Кијев је основан у V веку и због своје историјске улоге, пре свега као престоница [Кијевске Русије](#) познат је као „Мајка руских градова“. Кијевску Русију је основао велики кнез Олег око 880. године и постојала је до XII века. Током своје владавине, дуге више од три деценије Олег је почеком X века предводио напад Словенских племена на Константинопољ. Златно доба Кијевске Русије представља период владавине великих кнезова Владимира и Ярослава Мудрог. За време кнеза Владимира, дошло је до прихватања хришћанства као државне религије. По површини Кијевска Русија је била највећа европска држава свога времена. Неки подаци говоре да је била и културно најнапреднија. За разлику од Европе, где су чак и цареви били неписмени у два главна центра Кијевске Русије, Кијеву и Новгороду деца су била писмена.

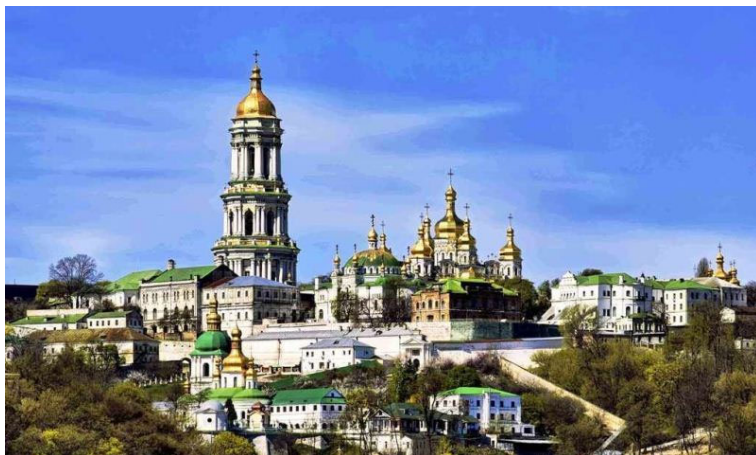

Улица Крешчатик у Кијеву

За владавине кнеза Ярослава Мудрог донесен је први руски закон Руска Правда по коме у земљи није била дозвољена тортура и није постојала

смртна казна. Такође, изграђене су две велике цркве, Св. Софија у Кијеву и Св. Софија у Новгороду.

Најзанимљивији део боравка у Кијеву је била посета Кијево – печорској лаври. То је једна од три царске лавре у Совјетском Савезу. Друге две су лавра Тројице Сергеја у Загорску и лавра Александра Невског у Лењинграду. Главни храм ове лавре је Успенски саборни храм основан 1072. године. Храм је током постојања рушен и обнављан да би га 1941. године Немци дигли у ваздух. Лавром доминира звоник висок 96,5 метара, који је дуго био највише здање у Кијеву. Посебан утисак оставља посета катакомбама у лаври у којима су сахрањивани монаси.

Кијево – печорска лавра

У близини лавре налази се црква Св. Софије која је почета да се гради 1011. године у време великог кнеза Владимира, који је 988. године прихватио хришћанство као званичну религију Кијевске Русије.

Панорама Кијева

Пре него што смо наставили путовање за Москву кратко се одмарамо у хотелу. И поред тога што се налазимо у земљи, која чак и за нас из Југославије као да је помало иза „гвоздене завесе“ врло брзо се открављујемо у сусрету са њеним грађанима. Искуство оних који су већ боравили у

Совјетском Савезу говори да није лоше понети робу као што су фармерке, жваке, али и друге ствари да би се дошло до њиховог новца, тј. рубаља. Чим смо изашли из воза почињу да нас салећу шверцери. Уствари трговина је почела још у Чопу. Показаће се да су Украјинци пробирљивији у погледу робе коју траже од Московљана. Неки од путника су понели, у то време веома популарне и квалитетне кошуље са „црном ружом“. Оне су овде ишле као алва, док касније у Москви нико није хтео да их купи. Тражили су најобичније најлонске кошуље.

Док смо у хотелу чекали одлазак на станицу и наставак путовања неко доведе двојицу шверцера. Један са врата упита да ли неко има панталоне број 52. Мој стриц одговори – „Имам ја“. Шверцер ће на то – „Давај, давај“. Миодрагов одговор је био – „Не могу да их скидам“. Иначе, ово путовање памтићу и по анегдотама, као што је ова претходна. Главни протагонисти те веселе стране нашег путовања поред мог стрица биће наставник Предвојничке обуке Цоле и наставник Математике Зрка – Митровић.